

GIẤY BÀN	
ĐỒNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm . 1.500	6.000
Sáu tháng 2.500	3.500
Ba tháng 1.500	2.000

Mua báo phải trả tiền trước
Thư và mướn gửi cho
M. TRẦN ĐÌNH-PHIÊN. - Ai
đăng quảng cáo, việc riêng
xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

CHÊ-NHÌEM TIẾM CHÊ-BÁ
HUỖNH-THỨC-KHẮNG

Quản-ly
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

LA VOIX DU PEUPLE

MỖI TUẦN XUẤT-BẢN HAI KỲ: THỨ TƯ VÀ THỨ BẢY

BẢO-QUẢN
Đường Đông-Bà - Huế

Giấy thép nói số 8
Giấy thép: TIẾNG-DÂN - Huế

Nói không có văn,
đi không được xa.
言之無文行之不遠
(孔子)

VĂN CÓ PHẢI LÀ CÁI NGHỀ KHÔNG HỌC MÀ LÀM ĐƯỢC SAO ?

Tánh chất lời nói với câu văn có khác nhau không ?
Không học làm văn mà viết cần có hại gì không ?

Công-dụng văn-tự trên lịch-sử loài người, có cái thể-lực ảnh-hưởng sâu xa như bài trước đã nói. Nền trong cuộc tấn-hóa, cái nghề làm văn rất có quan hệ, không phải là một việc dễ dàng. Vì văn là cái kho chứa tư-tưởng, tri-thức, lịch-duyệt; mà cái kho qui bảo ấy, trước phải có người biết cách thu góp sắp đặt, sau mới có người biết lối mà hướng dùng. Thuở nay loài người vẫn tôn-trọng người biết cách sắp đặt ấy (tức là người tinh nghề văn, sách vở hiện-triết xưa nay lưu-truyền là do những tay làm văn ấy), xem như một hạng « văn thi » trong xã-hội, chính vì lẽ ấy.

Thế mà có kẻ nói rằng: « Công dụng văn-tự, so với « ngôn-ngữ phạm vi văn có « rộng hơn; song đó chẳng qua « tự chủ hiện thành mà nói, « lấy lẽ rằng lời nói, nói rồi « thì thôi, không có dấu tích « gì lưu lại, còn văn-tự là hữu-« hình nên đi được xa mà « truyền được lâu, khác nhau « chỉ thế thôi. Nhưng truy « nguyên ra, văn-tự không « có cái gì khác hơn là thay « cho lời nói. Lời nói không « cần phải học, như thằng bé « con kia, quanh năm lẫn quẩn « trong xô bếp, chỉ bập bẹ « theo tiếng mẹ đẻ thôi, không « có khuôn mẫu phép tắc gì. « mà cũng nói lịa, nào cần chi « học ? Vậy thì văn-tự không « cần phải học mà cũng làm « được... »

Nói thế là lảm, vì không hiểu tánh chất lời nói với câu văn khác nhau thế nào. Đờ Không-tử có nói: « Nói là phát biểu ý chí, văn là làm cho đầy đủ câu nói; nói mà không có văn, thì lưu truyền không được xa » (言以發志, 文以足言, 言之無文, 行之不遠). Nói cho rõ nghĩa xin mượn một đũa ví dụ: Lời nói ví như khúc gỗ, mà đục đẽo chạm trở khúc gỗ ấy cho thành hình, ấy là văn. Lời nói ví như sợi tơ sợi vải, rồi rạc nhau ra, mà sắp đặt sợi tơ sợi vải thành ra phiến đoạn, ấy là văn. Nay bảo thằng bé con kia biết nói mà gọi là văn, nào có khác gì chỉ cây trên rừng mà nói là đồ khí-dụng, chỉ kén và bóng mà nói là đồ-mặc, có ai công nhận như thế không ?

Xem mỗi lẽ trên thì rõ công dụng và tánh-chất văn-tự với ngôn-ngữ vẫn không đồng nhau. Đã nói đến văn thì hẳn nhiên là có qui củ mực thước, học theo lệ tự-nhiên, viết ra

thành lời, mà hợp lại có đoạn lạc, gián giá; nói một việc gì lập ý cần phải châu đáo, tự sự cần phải rõ ràng, liền dề kể luận cần phải chiu ờng nhau... như vậy mới gọi là văn. Trái lại chưa biết cầm đực mà đã cầm gỗ, chưa học may mà đã cắt gấm, thế nào mà khỏi hư hỏng được ?

Hàn học ở nước ta ngày xưa, chưa nói văn ấy có dùng hay vô dụng thế nào, song về phép làm văn thì đặt câu luyện chữ cho đến cuộc thể toàn bài, đều có phép-tắc, không ai không học quốc ngữ vẫn là tiếng mẹ đẻ, song lấy công lệ làm văn mà nói, thì thế nào cũng phải có phép tắc qui-củ như văn các nước (người Pháp mà học tiếng Pháp cũng có sách mẹo, sách giầy làm văn). Vậy ai muốn tinh nghề làm văn, không thể ngồi mong sự cứu may « không cây mà gỏi, không sẵn mà ăn thịt rừng » vậy.

Phong trào phản Tướng ở Trung-hoa

Quảng châu chống lại Tướng giới Thạch

Thượng-hải, 3 Mai. - Phong trào đá Tướng này là do Quảng châu đề xướng. Phong trào này có đề đảng Hồ-hàn-Dân trợ lực cho.

Tổng trưởng bộ Hòa xa Tôn-Khoa lưu ở Thượng-hải làm cho dư luận nhao nhao.

Nhưng chính phủ được có Trương học-Lương giúp sức nên cũng ngăn được phái cổ Phong-ngọc-Tướng, không cho theo phái Quảng-châu.

Phái phản Tướng tìm người có thể lực

Thượng-hải, 3 Mai. - Theo tin báo giới Trung-hoa thì phong trào phản Tướng ở Quảng-châu có vẻ mạnh thêm.

Phái phản Tướng cổ sức khuyến lộng đốc Quảng-dông là Trần-minh-Khu theo phe họ để phản đối chính sách độc tài của Tướng. Ở Quảng-châu tuy vẫn yên; nhưng phong trào phản Tướng càng ngày càng lớn thêm.

Trần tử Đường giám đốc Quảng đông

Hương cảng 4 Mai. - Tổng tư lệnh Trần tử Đường từ bữa 29 Avril đã nhận quyền giám đốc chính phủ Quảng châu.

Các viên chức lũng sự do Trần minh Khu cử, và thuộc cánh Tướng giới Thạch, đều đã từ chối Quảng châu, hoặc bị cầm ở lại, và đều có người thuộc phái Trần tử Đường thế chân vào. Trần tử Đường đã ra lệnh cho các quân sĩ đến ngày 5 Mai thì hợp lại tại Quảng châu để dự bị cho sẵn sẵn định đối phó với các việc có thể xảy ra. Trần tử Đường đã truyền cho các quan tư lệnh các sư đoàn ở Quảng đông và Quảng tây

(Xem tiếp theo trang 10)

Chuyện Trọng Lợn hay là cái may ở đời

Trong bộ lịch sử của loài người có một cái yếu tố quan hệ như thế, mà ít người để ý đến, tức là cái số mệnh, thời vận. Nói số mệnh, có lẽ họ cho mình là học làm sách « niên lịch thông thư » của ông Vĩnh chánh, vậy nói may rủi thì đúng hơn.

Mưa thì đã gần đến, xin mấy trò đừng thấy Lạc-nhân nói may rủi đấy mà mường tưởng tìm được cách chữa mình. May rủi nói đây là khác, cái phạm vi của nó rộng hơn nhiều: cũng thì đi trên một chuyến xe hơi: xe đổ, người chết, kẻ còn, phần may là về kẻ còn sống. Hai người cũng thì một nữ tử, bị dụ mang bệnh hủi thuốc phiện. Một người vì bị cái bệnh ấy mà khuynh gia bại sản, người trên ghê, kẻ dưới khinh; còn một người nữa làm việc gặp ông chủ cũng nghiêm, thầy trò cùng nhau khi cạo nổi lúc cạo râu, đồng bệnh tương liên, vì thế mà người này được mau lành quan tâm chức. Thế là thời may.

Còn chuyện Trọng Lợn ?

Ở đời nó có một chàng dốt đặc, nhưng có chuyên nghề coi trời nôt trước khi nào mưa, rất giỏi. Nói « chuyên nghề », xin đừng tưởng rằng chàng ta lên thiên văn đài, dùng dụng cụ viễn kính mà coi trời nhòm sao đâu! cái nghề nói mưa của chàng ta rõ khác các nhà thiên văn ngày nay. Chàng cứ coi cách lượn ẩn cò với kiến đảo hang... sao đó, mà đoán được trời nắng hay mưa. Kể đó có một năm đại hạn. Vua truyền khắp trong nước ai có thể cầu đảo trời mưa thì sẽ được trọng thưởng. Chàng ta đến xin nhận đảo. Nhưng chàng ta không chịu đảo liền, chờ Phi nào thấy được cái dấu hiệu trời mưa, theo cái môn sư trưởng của mình, mới chịu đảo; để cho hệ đảo xong thì trời mưa liền. Mà trời mưa thật! Vua quá phục tài bên phong cho chức trượng nguyên. Vì thế mà họ gọi là Trọng Lợn. Vua lại ban cho cái vinh dự được đi sứ Tàu.

Qua Tàu, vua Tàu ra cho một câu đối: « Nam Bắc... chỉ chỉ dốt... » là « », bảo đối. Trọng Lợn đứng chầy mớ hỏi: có biết chữ nhất một viết mấy ngang mà hông đối với đáp! Trọng Lợn ngó quanh một quẩn ngó từ phương, lại thấy một người đàn bà đương ngồi... Trọng Lợn thấy chỉ nói này, mà lại còn nói bằng tiếng, là tiếng An-nam nữa, mới chết cho chó! Trọng Lợn đọc một câu sao đó mà có «... do hau hau...! Người Tàu nghe như nghe sấm, nào ai có biết tiếng An-nam! Thế mà cái câu ấy lại một ám hiệu với một câu chữ Tàu, đối lại câu đề ra một cách rất xác, rất hay, nên người thông ngôn đọc ngag: « Đông Tây... chỉ chỉ dốt rồi... hân hân... »

Vua Tàu nghe như vậy khen hay, cho là đối giỏi thật bực, rồi ban thưởng, phong cho làm « Luông quốc trượng nguyên », lại còn rước về dạy hoán tử.

Đối đắc lại dạy con vua, càng khổ nữa! Nhưng đã dạy thì phải ra bài. Vì thấy chỗ vấn phòng có cái trang thư, Trọng Lợn liền đọc: « Tá « bồng-binh » bừa « hòa-binh », bà kỳ vô « miếu-chiến » giả « hời »! Đã đọc bằng tiếng An-nam, lại còn pha tiếng lái nữa kìa! Hoàng tử làm không nổi!

CHÍNH CUỘC ẬU CHÂU Cuộc Anh Pháp Y hải quân hiệp định

Ông giáo-sư André Alba đã nói: « Chánh cuộc Ậu châu có tương quan với cục diện thế giới ». Thật thế. Kỳ trước bản báo đã đăng cuộc Ậu Đức hợp định, nay thấy báo Tàu luận về cuộc hiệp định Anh Pháp Ý có vẻ rõ ràng; nên trích dịch như sau đây để cung tài liệu cho những người xét về cuộc diện thế giới.

L. T. S.

Trên sân khấu quốc tế, gió mây thay đổi biến thiên không thường. Theo lẽ chánh lý, người ta cho rằng sự quan hệ trong quốc tế, trước khi chưa dùng gươm súng mà giải quyết thì không nói trước cái cơ hòa hoãn là tại đâu được. Cuộc Pháp - Ý xung đột kịch liệt thế nào, ai cũng đã rõ. Thế mà nhân người Anh xen vào điều đình, bao nhiêu kênh lổ chìm ngấm của hai nước về vấn đề hải quân, tức thì giải quyết yên lặng, thật là một cái chuyện cơ trong cuộc rắc rối Âu-châu ngày nay, mà cũng là một bóng rạng đông của cuộc hòa bình tương lai của Âu châu. Vậy trước khi nói chuyện hiệp định thành lập, chúng ta hãy xét xem bài quan Pháp với Ý, vì sao mà sinh mới, sống đời? Đối với việc ấy, người Anh sao lại quan tâm mà toan giải quyết ?

Thái độ Pháp đối với Ý về đề giảm sức hải quân lúc ở hội nghị Luân-đôn, đã biểu thị rõ ràng, vì nước Pháp ba mặt quanh biển, đất thực dân có đến 13.000.000 thược vương, nhân khẩu đến 60.000.000, ở rải rác cùng cả năm châu, cần phải có hải quân hùng hậu để mà bảo hộ, nên chủ tri phương diện đóng tàu, cho là sự nhu yếu tuyệt đối. Song Pháp cũng bằng lòng nhượng bộ theo cách nào yêu tương đương, như lời chỉ của công ước liên minh và phi chiến đấu ước, cốt cho có thể thực bảo chương là được. Đến như Pháp Ý hải quân mà bình đẳng nhau thì sức hải quân của Pháp ở Địa Trung hải sẽ kém hơn Ý nhiều, và có ngại đến đất lãnh thổ ở Phi châu nữa. Ấy là lẽ Pháp không chịu được, nên thấy chung cực tuyệt đối yêu cầu của Ý.

Còn vì bên nước Ý thì vẫn bằng lòng chịu giảm bớt quân bị cho đến hạn độ rất thấp, song không muốn các nước Âu lục được có cái thực lực gác lên trên, nói rõ ra tức là hải quân Pháp Ý bình đẳng vậy. Ý lấy lẽ rằng phương diện quân lảm, tại hội nghị Hoa trịnh Đổ đã qui định rõ ràng, và nước Ý có trên ngàn vạn nhân dân ở khắp cả năm châu, nguyên liệu cung cấp, phần nhiều là nhờ ở ngoài, nên hải quân hùng cường là (Xem tiếp trang nhì cột nhì)

nói với phụ vương rằng lực học thầy cao quá khó học, xin rước thầy khác. Trọng Lợn lại được vua khen ngợi cái « tài học » một lần nữa.

Chuyện trọng Lợn là thế, có may ở trong công danh sự nghiệp của người đời là thế, hồi những người đương viên rầu ngời ngodch đóc ở buổi này, ai đã chắt được mình là không « Trọng Lợn » ?

Lạc-nhân

ĐÔNG-DƯƠNG Tại Hạ-nghị-viện Pháp

(Tiếp theo)

M. J. M. Thomas. - Văn minh đấy! M. L. O. Frossard. - Như thế có phải là công lý của nước Pháp không? Không, tôi không tin như thế, mà các ngài chắc cũng không tin như thế. Chúng ta chỉ thấy điều yêu nước chúng ta, trước mặt các dân tộc trên thế giới, trước mặt các dân tộc thuộc địa của chúng ta, chúng ta phải làm thế nào cho nước chúng ta có cái thể diện một cách khác kia.

Quan tổng trưởng thuộc địa - Ông Frossard chờ đến tuần rằng những người bị xử tử ở Yên Bái là vì họ giết chết mấy viên quan vô. Chúng ta nên nghĩ rằng đến những vụ gần con cái của mấy viên quan vô bị thiệt mạng về phần sự dốt chớ.

M. J. M. Thomas. - Có những dân lương thiện các làng bị thiệt mạng vì mấy quả bom kia thì sao? Họ không phải là chết oan sao?

M. J. M. Frossard. - Quan Tổng trưởng nên biết cho rằng tôi không bình vớ cho những người bị giết ở Yên Bái dân, tôi có cái bản phận phải cực lực phân đôi chánh sách dân áp làm cho kẻ có tội và người vô tội đều phải bị thiệt thòi như nhau kia. Chính những chính sách dân áp đó, mà tôi nói quan Tổng trưởng nên bỏ đi.

Tôi xin nhắc lại rằng chúng ta yêu nước chúng ta nhất là vì là một nước sáng tạo ra các tư tưởng mới mẻ. Vậy chúng ta muốn nước Pháp làm sao cho mới mẻ kia thì phải « văn minh » với hai chữ thực dân và dân chủ nghĩa. Ngày nay chính là ngày nhào lộn để bước lên nơi ánh sáng vậy.

Léon Archimbaud. - Ông Frossard vừa nói trong từ trình của tôi về các công chuyện ở xứ Đông dương có vẻ quá lạc quan. Văn có thể, vì tôi nghĩ rằng ở Đông dương không phải chỉ một chuyện Yên Bái kia là đáng chú ý đến, mà còn những công cuộc của các quan Toàn quyền Albert Sarraut, Maurice Long, Alexandre Varenne, Pierre Pasquier đã làm ra ở đây cũng không nên quên.

Tuy tôi viết từ trình có vẻ lạc quan nhưng không phải tôi nói rằng ở xứ Đông dương mọi việc đều hoàn thiện đâu, Ernest Outrey ở Pháp cũng vậy.

Léon Archimbaud. - Ông Outrey, vì sao mới khi chúng tôi nói đến Đông dương thì ông bức ngang mặt? ...

Ernest Outrey. - Vì sao ông muốn mọi việc ở Đông dương đều hoàn thiện. Tôi xin hỏi ông ở Pháp đây mọi việc có được hoàn thiện không?

Léon Archimbaud. - ...Tôi có thể nói với chính phủ, với quan Tổng trưởng thuộc địa rằng: ... Nếu chúng ta không « sửa đổi » chính sách cai trị, thì trong một vài năm nữa chúng ta sẽ mất hẳn xứ Đông dương. Thế nào ông phải sửa đổi mới được.

Alexandre Varenne. - Đúng lắm! Léon Archimbaud. - Chúng ta thờ chủ nghĩa dân chủ - đều kỳ phải nói thật - thì chúng ta phải để cho dân Đông dương được dự vào trong trường chính trị và cai trị ở xứ họ, phải mở rộng quyền hạn cho các Nghị viện địa phương của họ, phải để cho các đại biểu của họ được quyền soạn thảo luật và như chúng ta...

Ernest Outrey. - Tôi có quyền như ông.

Léon Archimbaud. - Nếu như không làm được như tôi nói đó thì xứ Đông dương sẽ là một trường học động của đảng cộng sản, không sai...

Chúng ta nên nhớ rằng chúng ta là một dân tộc cộng hòa, chứ nếu dân tộc bị chúng ta bắt họ như tôi thì nó là một phải xem họ như anh em và hết lòng khai hóa họ; khi họ đã đến được trình độ trí thức như chúng ta thì của phải để cho họ được hoàn toàn giải phóng mà đừng ra làm bạn ngoại bang với nước Pháp.

Quan Tổng trưởng thuộc địa. - Tôi xin nói về tình hình xứ Đông dương, khi tôi nói về tình hình xứ Đông dương thật là thế. Nhưng tôi chỉ cần nhắc các ngài nhớ rằng như tôi, không ai không biết rằng hiện có nhiều đấng nguyên soái đương rình chực sẽ thuộc địa của chúng ta.

Đừng về một địa dư mà nói, ở về phía Bắc thông đường thì nước Tàu hiện nay có đến 12 quân đội cộng sản đương hoành hành.

André Marty. - Phải làm!

Quan Tổng trưởng thuộc địa. - Tôi không cần ông Marty là người biết rõ những chuyện của đảng cộng sản, làm chứng cho lời nói tôi đâu!

Ở về phía Tây thì xứ Miao-tiêu kia phóng trào cách mạng cũng đương vùng sức sôi nổi. Xa hơn một tí có Ấn-độ cũng không kém gì.

Ở về phía Đông thì có Phi-luật-Tân và Đài-loan mà các ngài chắc chưa quên những cuộc biến động rất dữ dội vừa rồi.

Xem cái địa điểm của Đông-dương như thế, các ngài có ai dám nói « quyết rằng ở Đông-dương chủ nghĩa cộng sản không nảy nở ra được, hoặc không có hiệu lực cũng đã rồi rầm rầm rồi! » truyền đơn báo chí mỗi ngày mỗi thấy rải phát. Báo ấy, thứ thì ở trong nước ta ra, thứ thì ở Quảng-châu, Hồng-kông, cả ở Âu-châu đưa đến.

Ngồi cách từ, ăn truyền bằng giấy mỳ ra, lại còn cách truyền bằng miệng nữa. Những hội kia lập ra khắp trong xứ Viễn đông, như là ở Annam - Thượng-thượng ở Quảng-châu, ở Paris, ở Mexico-kho, lại có giới người đến.

« Cộng sản » là một từ mới, mà chủ nghĩa cộng sản nhiều nhất. Cái lý là hạng người thế nào? là hạng người không học thức, không hiểu biết tự trong gia đình, trong làng xã là gì.

André Marty. - Cái lý là một hạng người, bị các ông làm phải đối kháng cực khổ, vì thế nên họ mới nghe hiểu các đảng viên cộng sản.

Quan Tổng trưởng thuộc địa. - Một người cụ lý nghe giảng chủ nghĩa cộng sản ở các chốn thanh thị, khi về làng thì là một tay có động cộng sản.

Jule Fraissac. - Cảm ơn.

Quan Tổng trưởng thuộc địa. - Sự tuyên truyền cộng sản rất là tai hại, một mặt họ xúi chĩa đi ruộng, một mặt họ lợi dụng điều thích của người Nam là tin quan và được mấy đay kim khánh.

André Marty. - Mỗi ngày một đợt, đó, vào mình của các ông đó!

Edmond Larpier. - Ở Nga thì thế nào?

Quan Tổng trưởng thuộc địa. - Khi mai nghị viện đi nghe bài diễn văn của phái cộng sản, nay yêu cầu phải cộng sản bấy nghe lại chính phủ, như thế có gọi là quá đáng được không?

Và chúng tôi diễn văn của ông Doriot, tuy vào chương thì ôn hòa nhàn nhàn mà ý thì rất sâu xa kịch liệt, không khác gì một tờ tuyên bố chiến tranh với chính phủ Pháp ở Đông-dương. Như thế tình hình ra thế nào chúng tôi rõ.

(Kỳ sau sẽ tiếp)

NAM-KỶ

Báo Phụ-nữ Tân-Văn sống lại

Ban Thường trực Hội đồng chính phủ, nhóm ngày 30 Avril vừa rồi, đã định rồi lại nghị định ngày 6 decembre 1930 cấm tờ báo Phụ nữ Tân văn của bà Nguyễn đức Nhuận ở Saigon.

Phụ nữ Tân văn sống lại, tin mừng.

Ngày 1er Mai ở Nam kỷ
Tại làng An thành và làng Tân phu Bền tre, có hai cuộc hiến tình yêu của hoàn thổ, hoàn nọ và họ gia thế ruộng. Cả thấy 70 người bị bắt.

Ở trường Bền tre, khi giờ nghỉ, một đảng viên Cộng sản vào sân trường rải truyền đơn, bị bắt.

Tại nhà máy đèn cũng có thấy rải truyền đơn.

ANNAM LỊCH SỬ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

THỪA THIÊN

Vì sao mà tự tử?

Tại làng Thạch lại, huyện Hương Trà, cách chợ Bao Vinh độ vài cây số, sáng ngày 8 Mai người ta trông thấy trong vườn mụ Tri một cái xác người tự tử treo trên một cây mít. Người ta liền phi báo, cũng trong ngày ấy, có quan huyện về khám. Qua ngày 9 Mai thì đã cho mai tán tử thi.

Người bạc mệnh tên là Lý Tô. Năm nay độ 27 tuổi, đi lính khổ ở Bắc kỳ trong mấy năm nay. Đầu năm 1929 Tô về thăm nhà và có cưới vợ. Vợ Tô là con gái mụ Tri. Cưới xong, vợ chồng có đặc nhau đi Bắc một lần. Sau vì người vợ đau nên về nhà.

Qua năm nay từ bữa tháng giêng ta, thấy Tô cũng về. Tô không có nhà cửa, vẫn ở với mẹ già. Từ khi Tô đi lính có hưởng được một phần lương điền. Nhưng lần này về nhà làng có bà quan xin rút chừa lương điền ấy. Lại vợ chồng Tô gần đây cũng có vài bất hòa. Tô phải đi mượn người viết tờ để, bữa 16 tháng hai ta đây là lời mụ già thuật, nhưng làng xã không biết việc này. Tuy vậy nhưng Tô cũng vẫn lui tới nhà vợ. (Điều này chứng rằng Tô vẫn còn thương vợ). Lại nghe đâu có một ông cử nào đó cậy người hỏi vợ Tô làm vợ, mà vợ Tô đã bằng lòng. Vậy thì có lẽ một phần vì phiền bức cho việc lương điền, một phần lại thương tiếc vợ, nên trong đêm 7 Mai Tô đã lên ra sau vườn mụ già mà tự vẫn.

Ph. S.

NGHỀ - AN

Tòa Kiểm duyệt bỏ

QUẢNG NAM

Một chuyện vụ cáo

Tại làng Phú Lâm, huyện Tiên Phước, có bất động một cái giấy mặt giặc nói tên Nguyễn Phổ, tên Phạm Bình, định đưa Cọng sản Quảng Ngãi về cướp thuế vắn vắn... Làng với làng xé, bắt bớ tư tung; rồi đưa lên huyện, quan Huyện xét lại thì rõ ngay rằng cái thư ấy là tên Phạm Ngôn tự tạo ra, vu oan hai tên kia để thỏa lòng hiểm riêng. Tên Ngôn đã thú nhận trước công đường. Hiện đương bị giam.

Trong lúc lộn xộn này, những sự vụ cáo như thế không riêng gì huyện Tiên Phước, nhà trách nhiệm nên lưu ý xét những nơi còn khuất cho dân, có thể một cách đáng với bản phận của mình.

Người biết chuyện

ANH PHÁP Y HIỆP ĐỊNH

(Tiếp theo trang nhất)

một sự rất cần, nay Pháp cự tuyệt yêu cầu của Ý, thật là trái lẽ và có cái dễ làm tổn thương lòng ái quốc.

Hai bên tương tri bên nào theo cực đoan bên ấy, thành ra hội nghị Luân đôn, kết quả chỉ lập Anh-Nhật Mỹ hợp đính mà hai nước trên ở ngoài. Song lẽ, lãnh thổ của Anh khắp cả toàn cầu, toàn bảo chương cho được an toàn, ít nữa là phải có hải quân bằng hai nước mạnh ở Âu châu mới được. Bởi vậy nên trong tờ hợp đính Anh-Nhật Mỹ đã viết rõ 3 chữ: «Bảo hộ hàng» (nghĩa là như gặp nhíp Pháp Ý tạo quân thêm). Anh lại còn một điều khoản (thêm) là tài chánh khô kiệt, không thể đưa tạo quân hạm như các nước kia được, cần phải Pháp Ý hợp đồng thì mới mong có lương vũ.

Trong khoảng lâu nay nhà hải quân chuyên gia nước Anh số đi ghe phen qua lại Luân đôn La mã và Balé là chính vì có lý. Tình hình ba nước như thế, từ sau Hội nghị Luân đôn, hai bên cứ dằng ke mãi, không ai chịu nhượng bộ. Gần đây hai nước lại đưa nhau mà khoan nhượng quân bị: Hạm đội Pháp đã biểu quyết xuất 2 ức phát lãng làm khoản phí hải quân, so với năm trên tăng lên 2 vạn vạn. Còn Ý thì quân bị dự toán cũng lấy nước Pháp làm tiêu chuẩn và muốn cho sự hải quân bình đẳng mau được thực hiện, các tàu mới đóng, số lớn (tonne) lại gần hơn của Pháp nữa. Năm trên Ý đã đóng hạm đội đến 6 vạn tấn mà Pháp chỉ 39,475 tấn, xem thế thì rõ về mặt kiến thiết hạm đội, người Ý ra sức là giở giở nào, mà cái phần hưởng không tốt sẽ ra thế nào!

Người Anh thấy trạng huống ấy, rất lấy làm lo, may nhờ gần đây bang giao Anh Pháp lại có chia thân mật hoà hoãn; nên muốn cho người Pháp nhượng bộ chút đỉnh về phương diện số lớn kia cũng không phải là việc khó; còn địa vị nước Pháp ở Âu-châu, từ một nước đồng phe, ngoài ra cũng có lợi có, cần muốn giặc nước Anh về phía mình. Tháng trước hai nước hợp thương về việc tài chánh, Pháp thì minh bạch hơn có ý giúp Anh trong lúc tài chánh khốn cực, kỳ là cái chứng rõ ràng. Và chẳng, cuộc Pháp Ý xung đột mà giải quyết cũng không, việc Âu-châu liên minh và hội nghị lai bình, đều có quan hệ. Như Pháp Ý mà cứ chống chọi nhau mãi thì tất nhiên phải liên hiệp Đức Nga, mà gây mối ngờ kia, thì không những cuộc liên Âu đã không thành, hội tài quân cũng hóa ra không có hiệu quả, mà không khí Âu châu sẽ biến ra cái chĩa gió mây đối sắc, cuộc hòa bình của Briand phải bị hỏng. Bởi thế nên Pháp nhân rõ rằng vấn đề xung đột với Ý mà có thể dung hòa được, không chỉ một sự thành công to trong việc ngoại giao, mà về cuộc duy trì hòa bình ở Âu-châu, cũng là một điều công hiến rất lớn.

Còn về bên Ý, đã làm vẫn bằng bất lực, song cũng bị cái nạn kinh tế khủng hoảng, tài chánh cũng khó khăn không khác gì Anh, xuất khẩu

TRẢ LỜI BÀI «HÁN HỌC»

của ông THẠCH-SƠN-THẠCH

Bản báo số 375 và 376, có đăng bài «Hán học» của ông Thạch Sơn-Thạch. Xét bản ý tác giả, cốt chỉ cái chính kiến hiện thời ở xứ ta, có làm kẻ muốn giữ cái ngọn ngành của Hán học mà bỏ mất nguồn gốc nó là một điều trái ngược. Chính tác giả đã nhận là bài thuốc dốt đi nơi khác thì không dùng được. Mà bản báo cũng đã nêu bốn chữ «cứu vãn» như lời thì đủ rõ.

Nay được bài của một người thanh niên bác lợi, trích một đầu trong bài trên mà cho ông Thạch Sơn-Thạch là muốn tôn quân quyền, thủ Hán học, thật là nhận lầm song bản báo đã đứng đường dư luận mà đăng bài trước, xin đăng luôn bài này cho độc giả cùng xem. Bản báo không dám tự phụ là ngọc, song đối với, những bài nghị luận có giá trị, cũng nhận là có ích như hòn đá mài ngọc vậy.

L. T. S.

Nói: «Cái trật tự ngày xưa là do Hán học mà ra», thì ai cũng công nhận. Nhưng vì do mà bỏ một câu đoán rằng: «Nếu bảo tồn Hán học thì xã hội ngày nay sẽ có thể có trật tự như ngày xưa» (nguyên bài trước nói: «muốn giữ trật tự như ngày xưa mà bỏ Hán học...»), là chỉ cái hiện tình một hạn người, chứ không phải là hạ câu đoán) thì không ai dám nhận là đúng được. Nguyên vì nhiều lẽ.

phải mà đưa tạo binh hạm, cũng là việc bất đắc dĩ, nào có vui muốn gì. Nay Anh Pháp đã bắt tay nhau, Ý đã bị một cái oai hiếp vô hình, vận như minh kiến trị ý kiến như trước, không khỏi thêm cho người Anh một mối ghen ghét mà trên mặt biển Địa-trung-hải sẽ có cuộc Anh Pháp đoàn kết thực hiện ngay. Và tài quân hội nghị người Pháp đương ước vọng thành công, trước hội ý chưa khai mạc mà điều đình cái huyện An của Pháp Ý, thế nào cũng có phần thắng lợi.

Tình thế quốc tế như trên đã nói nên vấn đề hải quân xung đột lâu nay mới giải quyết xong. Ngoại giao đồng trường và hải quân đồng trường nước Anh thấy rõ cái thời cơ đã đến ấy nên vội vàng thăng sang Balé bàn cùng ngoại giao và hải quân đồng trường Pháp, rồi sang La mã cùng thủ tướng Ý bàn định, rồi lại trở sang Ba le đem thái độ Ý mà chuyển cáo với chánh phủ Pháp, Pháp cũng bằng lòng. Từ ấy cái cuộc xung đột toàn cả thế giới là cuộc Anh-Pháp Ý hải quân hợp đính mới thành lập, điển tin 3 nước qua lại dằng dằng cùng nhau tỏ ý vui mừng cuộc hòa bình. H. T.

CHÔNG NHƯ PHÉP TIỀN...

Chỉ trong một tuần lễ, thuốc BÔ-HUYẾT-KHU-PHONG có thể chữa khỏi các bệnh: Phong thấp, tê liệt, đau lưng, nhức xương v. v... của quý ông quý bà.

Nên hỏi tại các hiệu Đại-lý thuốc THAM-THIÊN-ĐƯƠNG.

Xã hội ngày nay và ngày xưa khác nhau nhiều. Xã hội không phải là một cục bột mà muốn nắn sao thì nắn. Xã hội tùy tình cảnh mà biến thiên. Phong trào Âu-hóa tràn sang, không lo đua bơi theo cho kịp người thì làm sao mà sống còn trên thế giới được. Nhân thế mà lòng người ai cũng xu hướng về học thuyết mới. Bọn thượng lưu trong xã hội đã xu hướng về phần vật chất, ít hẳn cũng phải xu hướng về phần tinh thần (chưa chắc). Mà về phần tinh thần Âu-tây thì có vẻ tự do lãng mạn hơn lối học ngày xưa của ta nhiều: trầm ngâm học thuyết, tự ý người lựa chọn, nên không khỏi có người phản văn mà mê theo tà thuyết. Có người nghĩ rằng: nếu mình muốn đua bơi cho kịp người thì chỉ nên theo đòi các khoa học mới mà đừng có đá động đến cái nền luân lý xưa. Nhưng không nói đến tinh thần cổ hủ thì chỉ nghe nào «tôn quân quyền», «trọng gia tộc», nào những đạo «quân thần, phụ tử, phu phụ...» thì làm sao mà thích hợp với tinh thần tiến bộ ngày nay được!

Do vì hoàn cảnh khác nhau mà ngày nay chúng ta không thể bảo tồn cái trật tự xưa. Bây giờ chúng ta thử xem cái trật tự ấy giá trị ra làm sao. Theo như bài ông Thạch Sơn-Thạch thì chúng ta cần Hán học như vì nó có cái sức chủ trị các thuyết: tôn quân quyền, trọng gia tộc, trọng gia tộc v. v. Nói đến thuyết tôn quân thì kỷ luật xin bỏ qua, vì hiện nay chúng ta đương phục thuộc dưới quyền bảo hộ Pháp là một nước dân chủ, và chúng ta đương sống nhằm vào thế kỷ hai mươi mốt mới này, chứ không phải còn như ở thời buổi xưa nữa.

Vả lại đoạn này ông Thạch Sơn-Thạch nói mập mờ lắm. Kỷ luật không hiểu ông muốn bảo tồn thuyết tôn quân hay là bảo tồn Hán học. (Ông Thạch Sơn-Thạch không nói nên tôn quân quyền và bảo thủ Hán học, chỉ nói «một phải người muốn, mà...» là trái ngược mà thôi, vì chưa hẳn nên công kích ra ngoài bài). Bây giờ kỷ luật xin bàn đến sự sùng bái ông thầy. Ông thầy, đối với cái nết thủ cựu, thì đáng sùng bái một đời. Ông thầy trở như trời như biển: nhờ ông thầy mà có cơm ăn áo mặc, nhờ ông thầy mà được mang đai đội mũ nhờ ông thầy mà vinh thể ấm tử. Ông nghĩ biết bao nhiêu mà kể. Nhưng đối với chúng ta ngày nay thì không có gì mà đến phải quá tôn sùng như thế. Ông thầy có cái thiếc chức giáo dục quốc dân. Ta hưởng được cái giáo dục đó thì ta lo báo đáp lại cho nước nhà. Ông thầy có bốn phần ông thầy, ta có bốn phần ta. Ta chỉ sùng bái những kẻ anh hùng hào kiệt, thương nước yêu đời mà thôi. Không cần phải sùng bái «sư» mà xã hội mới có trật tự. Còn như đối với gia đình thì luân lý phong tục ngày xưa nghiêm khắc lắm, nên ít xảy ra những việc thương luân bại lý như ngày nay, nhưng không khỏi có lắm điều áp bức cá nhân. Từ khi có ánh sáng Âu hóa truyền sang thì cá nhân có phần tự do hơn, dần dần có lợi mà cũng có hại không sao tránh khỏi. Vả lại luân lý kinh tế

xưa dẫu, chưa chắc sinh nhai trong làng xóm được trọn đời mà rồi ại nảy cũng phải vào nam ra bắc kiếm ăn; khi ấy thì có thể ngồi ở nhà mà nghe các bậc phụ huynh dạy dỗ nữa không? Gia đình có thể có cơ sở vững vàng như ngày xưa nữa không? Nói tóm lại trật tự ngày xưa là trật tự hẹp hòi, không thích hợp với thời buổi bây giờ nữa.

Vả lại bàn đến sự phục hưng Hán học mà không kể các điều kiện sinh hoạt vật chất, thì chỉ là bàn hão mà thôi. Trừ ra các nhà trừ tác, muốn viết quốc văn cho vững thì phải học chữ Hán cho thâm, còn học sinh thì không đủ thì giờ học tiếng Pháp, còn thì giờ đâu mà lo viết (tập viết cũng đã lâu rồi), lo học chữ Hán. Quốc văn là tiếng nước nhà mà đem vào chương trình còn làm chậm trễ cái bước đường của học sinh thay! Vả lại thống Hán học có thể sinh nhai được không? Kinh tế đã khốn bách, làm ăn đã mới có trật tự. Nền luân lý đạo đức do nơi giáo dục và hoàn cảnh mà khó khăn, mà lo duy trì Hán học để khôi phục lại nền đạo đức thuở xưa thì không thể không cho là vô khả năng được.

Kết luận kỷ luật dám chắc rằng xã hội hiện nay không cần Hán học ra. Giáo dục thì không hoàn bị, hoàn cảnh thì tự hương toàn ra đến triều đình, không để gì là miễn nguyện. Kề vô liêm sĩ thì tha hồ bay nhảy, người biết thương nước yêu đời thì dành ngôi yên một xã, tình cảnh xã hội như thế mà bảo sao không mất trật tự! Rồi kể bàn duy trì Hán học, bảo tồn quốc túy, người lo có động triết học Khổng-Mạnh xưa, đều là những công việc không thích thời cả.

Một người thanh niên

HÁN-VIỆT TỪ-ĐIỂN: đương in
HƠN BAY AN DÀNH TỪ - GIẤC HUY:
Hàng lối 7500 - Hàng thường: 5500
Nhận mua trước đợt đặc 1900
Đào-duy-Anh, Huế

DRAGÉES

Vermifuge

RUDY

Trị bệnh

SÁN LÁI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bệnh sán lái rất hiệu nghiệm, và làm cho người ta trở nên tráng kiện. Người lớn con cái đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các hãng thuốc ở Saigon và các hãng thuốc ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE

(K. SARRICAUX)

119-123 rue Catinat - SAIGON

(là hãng thuốc đáng tin cậy, tạo lập đã hơn năm chục năm rồi).

Ai đau răng?

Ông Tạ-duy-Hiến nay làm tại nhà thương lấy Tourane (consipitation Européenne) buổi mai từ 7 giờ đến 11, buổi chiều từ 1 giờ đến 3 giờ. Ông ở Tourane độ 1 tháng, rồi đi Quinhon và Nhatrang.

Nếu ở HUẾ có ai cần chữa răng, thì hỏi M. Mịch, xếp ga: ông sẽ ra giúp bà con một tuần lễ miễn phí.

Q. C.

LƯƠNG TO, LỢI LỚN...

Phnom-Penh, le 10 Septembre 1930

Ông VIÊN-ĐỆ

hiệu đầu Khuynh - Diệp

Đồng-Hời

«Sốt rét luôn trong nửa tháng, chân tay lại tê bại không eo quay được chút nào. Tôi đã tưởng phải bỏ xương trên Stang-Trang là chỗ rừng xanh nước độc kia rồi.
«Sốt tôi chưa tới, nên chủ tôi mới mang lên một chai dầu Khuynh-Đệ to, thoa cho tôi thật nhiều, khắp cả thân mình; khi tôi tỉnh dậy, nghe trong mình đã hết nóng lạnh, mấy hôm rày ăn uống cử động đã thường.
«Nay đã khỏi nơi đất khách quê người, tôi định về Saigon rồi xuống thuyền về xứ-sở ngay, chứ không tiếc chi những lương to, lợi lớn nữa.
«Khỏi chết, là nhờ dầu Khuynh-Đệ, mà dầu Khuynh-Đệ là của hiệu ông nấu ra, vậy...»

NGUYỄN - THIỆU

Chaussneur d'autos aux Etablissements Brossard Mopin
Brevet de capacité N° 11.222 - Cochinchine

AI MUỐN ĐI CÔI PARIS?

Nhân dịp đầu xuân ở Kinh-Đô Paris, chủ tiệm chụp ảnh KHANH-KY có tổ chức một cuộc đua lịch rất lớn, bất kỳ dân ông hay dân bà, ai muốn đi tây, tiệm KHANH-KY cũng nhận lãnh. Mà những người đi với M. KHANH-KY thì có lợi nhiều lắm, vì M. KHANH-KY đã thương lượng với các hãng tàu, xe lửa và Hôtel-Restaurant ở Paris tính giá tiền thật rẻ cao tiện so với các hãng khác (hay là một tháng thì lại lợi gấp đôi) ở trong và ở ngoài Paris cũng với tiền tàu từ Hải-pho hay Tourane tới Paris độ chừng như sau đây:

Hàng nhất hai hạng 2650\$
Hàng nhì 1970,
Hàng ba 1600,
Hàng tư 850,

Cuộc đua hoàn toàn thuộc địa này rất là to lớn, người nào có tiền chút đỉnh cũng nên đi coi, dịp này là coi hết sự khôn khéo cả trong thế giới. Ai chưa có giấy thông hành để gửi thư hỏi tiệm chụp ảnh KHANH-KY sẽ chỉ cho mà xin hay là lấy giùm cho cũng được.

«Ai không sẵn tiền một lần thì trước khi xuống tàu hãy trả qua số tiền cần được.

Khi đi tàu và khi qua Paris vẫn có người của tiệm KHANH-KY thông theo và ở đây đã lâu để lo cho bà con ngủ nghỉ và chỉ dẫn đi chơi.

Càng nhiều người đi chứng nào giá tiền càng rẻ chừng này.

Có ba chuyến đi độ chừng tháng năm, tháng sáu và tháng bảy tây ai đi tháng nào, xin nhận chỗ trước ít ra là một tháng hay là ai muốn đi riêng không cần người đi chung chỉ lấy vé khứ hồi Haiphong Marseille không mất thời thì đi tháng nào cũng được.

Hàng nhất hai hạng độ chừng 17 000 francs
Hàng nhì 13 000
Hàng ba 7 900
Hàng tư 4 550

«Ai muốn hỏi thăm điều gì cứ viết thư cho

M. KHANH-KY

51 đường Bonnard Saigon

VĂN-VĂN

GIA-ĐÌNH GIÁO-DỤC

hai quyển, mỗi quyển 0\$20

NHỮNG NHÀ ĐẠI-LÝ BÁN SÁCH TIẾNG-DÂN

BẮC-KY
Cai Thành 40 Rue du Chanvre Hanoi
Hoc-Hai Librairie Haiphong
Nam Tân 84 Bd Bonnal Haiphong
Tống cái Tường Hạ Long
thư điểm Hồngngay
Mr Lê thanh Cảnh rue Paul Bert Hué

TRUNG-KY
Tam Kỳ Thư Quán Vinh
Quan hải thư điểm, Gia Long Huế
Thăng Thiên Rue de la Citadelle Hué
Lê Thừa Ân Tourane
Nam Hưng Tư Nghiệp Hội Xã Faifoo
Hàn Lâm Commercant Phan thiết.

TIẾNG-DÂN

Kiểm duyệt bỏ

Dạy sớm

Mơ màng giấc mộng tuổi đêm rồng,
Tỉnh dậy liền hay đã rạng đông.
Quyên gọi gà kêu vang bốn phía,
Người cày kẻ thợ nhộn trâm công.
Trông ra ngóng vắng già kêu trẻ,
Ngó thấy trời xanh vợ thừu chông.
Kia lớp sương mù lùa tan hết,
Ac vắng đã gọi khắp non sông.

Đ. Th.

MỘT NGHỀ ĐỘC LẬP

Muốn biết cách nuôi một đôi bò trong 3 năm thành một vạn ruồi con, muốn trừ lông thỏ bán mỗi kilo 400 quan, muốn thuộc da thỏ (fourrure) và nuôi gà mỗi năm đẻ 300 trứng, cũng là dùng máy ép trứng, chế thuốc cho dê nhiều, chữa bệnh cho gà, thỏ, nhốt là bệnh gà toi, thì hãy xem những sách:

Nuôi thỏ theo kiểu HUẾ KỶ, mỗi cuốn..... 1\$00
Nuôi gà theo kiểu HUẾ KỶ, mỗi cuốn..... 2\$00
Nuôi vịt, ngỗng, gà tây, gà nhốt, bò cày..... 1\$00
Cả ba cuốn 3\$20. Hai cuốn 2\$50. Lãnh hóa giao ngân thêm 0\$15. Soạn giả chỉ biểu mọi điều không hiểu. Có trại nuôi ở gần Hà-nội đường bờ dẻ lên Bưởi (Digue Pargau).

M. NGUYỄN-XUÂN-DINH

37, Phố Nhà thương chữa mắt (37, Rue Miribel) — HANOI

THANH-HOÀ — 化清

NHÀ THƯƠNG TƯ

đường tòa Sứ

TRẦN - ĐỨC - HỢP

Nguyễn thầy thuốc mạch Đông dương Y-viện

Coi mạch, khám bệnh, kê đơn.
Có phòng cho người Bệnh và người Bê năm.
Người nhà ở lại hay ra vào tùy ý.
Có bà mụ đã từng làm việc các nhà
dờ dẻ Hanoi giúp việc.

Trả lời một câu hỏi

Xin trả lời đề các quý khách sành nghề ảnh được biết rằng: Hãn các ngài ai cũng biết liêng hiệu HƯƠNG-KỶ PHOTO 84 hàng trống HANOI là một hiệu chụp ảnh Mỹ. Thuật nhất ở cõi Đông-Pháp này.

Tôi xin kẻ

công dụng của thuốc Hải-ngọc-đường bách ứng để các ngài cùng nghe:

- 1/ Mấy đứa con tôi sắp đến tuổi lễ (ba) là kềm ăn, trong mình nhọc mệt, hễ uống thuốc Hải ngọc đường bách ứng (mỗi bao giá 0\$15) này thì ăn ngon miệng và nghe ra mạnh mẽ lắm.
- 2/ Người em dân tôi năm ngoái kinh nguyệt không đều, da vàng, may nhờ được thuốc này mà năm nay mang thai đã được 5, 6 tháng.
- 3/ Người bạn tôi làm ăn ở một nước độc, nhờ có thuốc này mà khỏe mạnh như thường, không sinh ra vàng da, đầy da bụng, phù nề, ăn không tiêu v. v. Mới rồi anh ta về thăm tôi nhờ tôi gửi lời cảm ơn thuốc này.
- 4/ Về phần tôi, thì cách 2 ngày tôi lại uống vài chục viên (hoàn) thuốc này, nó làm cho đại tiện nhuận hoạt và tiêu hết những đờm tích dư dấy, thật là dễ chịu. Vậy xin có mấy lời cảm ơn ông Nguyễn Huy Cừ làng Hoàng nghĩa, phủ Hoàng hóa, tỉnh Thanh hóa) đã chế ra thứ thuốc thần diệu này.

M. CHUÔNG

Làng Thọ hạc, phủ Đông sơn

Comptoirs Commerciaux d'Annam
Commission - Représentation
TRUNG-KY THƯƠNG-CỤC
107, Rue Paul - Bert - HUÉ

Thủ-y Nguyễn-trọng-Trư soạn

Phép nuôi lợn

0\$17

Phép nuôi gà

0\$18

Phép nuôi thỏ

0\$18

Nhà thực nghiệp nên xem ba quyển sách này.

Đông Hải

Service de la Curatelle

Le dimanche 24 Mai 1934 à 8 heures du matin et jours suivants s'il y a lieu, il sera procédé à QUINHON à la

Vente aux enchères publiques

des matériaux, effets et objets mobiliers dépendant de la succession Pagès comprenant notamment:

- 629 barils de ciment
- 152 coils de parquet en lim.
- 125 coils de parquet à l'anglaise en lim.
- 70 m3 environ de moellons — 100 000 briques environ
- 20 m3 de gravillon etc. etc.
- bibliothèque, coffre-fort, pendule, service à thé, service de table, douze couverts, nappes, serviettes drapeaux, environ 100 kg. de café, 100 bouteilles de vin, coiffeuse, armoires à glace, buffet, fauteuils, lits Hong-kong, ventilateurs portatifs, lessiveuse, cuisinière, etc. etc.

Au comptant et 5% en sus

Les matériaux devront être enlevés dans les cinq jours de l'adjudication.

MANDATS CỦA AI??

Bản báo tiếp được 2 cái mandat: série A 002,543 số 163 Phủ-quang ngày 10-12-30, và série A 000,071 số 084 Hanoi R. P. ngày 27-1-31 mà không có tên người gửi. Vậy ngài nào có mandat trên trả lời cho biết, cảm ơn.

B. B.

NHIỀU NGƯỜI BỊ:

PHÒNG - TÍCH

Phòng-Tích đến ông, dân bà sức kém thường hay bị, nhất là từ 25 đến 50 tuổi hay bị lắm. Vì cơ thể yếu, vị ham tình-đục hoặc ăn uống đi ngủ hay nằm ngay nên thọ bệnh gọi là Phòng-tích. Khi thọ bệnh, thấy đây hơi, tức cổ, tức ngực, cảm không muốn ăn, ăn thì hay ợ thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi mệt bị lún năm các mặt vàng, da bụng đầy. Một bị uống 1, 2 lần, lần 4, 5 lần, uống không công phạt, chứng bệnh đi thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay.

Mỗi lần chia hai bữa uống, giá: 0p 40

V. D. B. N. T. M. 178 bis, Route Lachtray HANOI.

AN-TU Kim-tiền năm 1926

ĐẠI-LÝ TRUNG-KY

HUE: Hiệu VINH-TUONG, phố Gia-Long.

TOURANE: THAI-VIEN phố Muôn và NGUYỄN-THI-BUẾ phố Bo-hu-Vi.

QUANG-NGAI: NGUYỄN-NGOC-ANH, Thạc Tru. Mộ Đức và CHÊ-BUANG ở Sông vẹ.

NHAT-RANG: MONG-LUONG-THU-QUAN Librairie.

TAM-QUAN: Hiệu ông ĐỘI-CHÂN.

VINH: Hiệu SING-HUY phố Gare.

DALAT: DINH-VAN-CHAU, Librairie.

FAIFOO: HOANG-BẮC-VINH 188 phố Pont Japonais.

DONG-HOI: LA-Quynh Commercant.

Kháp ba kỳ có Đại-lý bán cả

合 Maison HOP-THINH 盛

SOIERIE & MERCERIE

32 Rue des Cantonnaires Phố Hàng Ngang HANOI

Bảo hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như: quần áo, quần quần đen, trắng trơn và hoa thâm, băng đen, the các màu trơn và hoa lụa thâm, các màu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đến các hàng, vải màn, chè hạt

Bán sỉ và bán lẻ giá rất rẻ, vì bán hiện

buôn bán để mấy chục năm nay, buôn

được tại gốc những hàng kể trên Các

Quý khách ở xa xin viết thư về lấy mẫu

và giá hàng, bưu hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như:

dầu, valise, yên ngựa, cặp sách, giấy

giáp, ví da, quần, đồ thêu, như một

gói văn vẩn... bán hiện có bán buôn

rất nhiều xin các quý khách chiển cổ,

bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi

các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân

(Compte-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ, các

quý khách mua thử sẽ biết.

Nay cần bách

M. NGUYỄN-THI-SÁU

HOP-THINH

Soierie & Mercerie 32 Rue des Cantonnaires HANOI

HỘI VĂN-QUỐC TIẾT-KIỆM

HỘI CẤT TIỀN LÀM VỐN HỘI OUX TÊN CỎ-PHÂN - CỦA NGƯỜI ĐẠI-PHÁP LẬP RA Đại-cuộc ở tỉnh Thượng-Hải (Chine) 7, Avenue Edouard VII
Vốn của Hội: 60.000 lượng bạc Trung-Hoa (đã đóng một nửa) và 2.000.000 phật-làng Đại-pháp (đã đóng một nửa)
Tinh số đến ngày 31 décembre 1927, Hội số tích được 26.845.000 đồng bạc Hong Kong dollars cất lại Thượng-Hải.

TỔNG-CUỘC LỚN Ở ĐÔNG-PHÁP: 26 Rue Guisacmer SAIGON — máy nói n. 571
PHÓ-CUỘC coi và TRUNG-KY và BẮC-KY: 19 Rue Duguay Desbordes HANOI — máy nói n. 559
HỘI LẬP DƯỚI QUYỀN CHANH-PHÚ ĐÔNG-PHÁP KIỂM CỎ
Số bạc số tích của Hội gửi tại Kho bạc-lớn của Nhà Nước ở Saigon.

Muốn ha-tiền cho cá cái vốn, hoặc để dành cho con gái khi vu-quí, thì nên lấy một Phiếu (BON) của HỘI

VĂN-QUỐC TIẾT-KIỆM

GIA PHIỆU, NGƯỜI CHỦ PHIỆU ĐƯỢC LÃNH LA

Một ngàn đồng

SỐ TÊN NHỮNG NGƯỜI ĐẠI-LÝ Ở TRUNG-KY THUỘC QUYỀN M. CUENIN Ở TOURANE

TÊN TỈNH	DANH HIỆU CÔNG CHỖ Ở CỦA NHỮNG NGƯỜI ĐẠI-LÝ
Đông-hoi	MM. Logoz
Quảng-trị	Thịab-Lân chủ nhà hotel Liao.
Huế	Hoàng-Tesi 81 rue Gia-hoi.
Faifoo	Nguyễn-Lân-Hà, thương mại số nhà 105 phố Quảng-dông
Tam-kỳ	Nguyễn-Quang, tư-chủ.
Quảng-ngải	Trần-dinh-Mân.
Qui-nhơn	Ngô-Khuong
Sông cầu	Trần-quí Thiệu, chủ tiệm chụp bóng.
Nha-trang	Vương-gia-Ngại Commercant.

CÔNG CUỘC HƠN 100 NĂM!

Các ngài có cần đến thuốc xin mời lại hiệu

VINH-HUNG-TU-ÔNG

Vinh, Hatinh, Donghoi, Hué, Tourane, Faifoo

sẽ được như ý:

Thuốc sống mua tại ongkong bán được giá rẻ.

Thuốc chế sao làm rất cần thận

Hoàn toàn không thuốc giả-truyền cá.

Có thờ: Cao dân trị nhiều chứng rất hay.

DẦU VIỆT-NAM TRỊ BÀ CHỨNG

Mua đâu cũng là tiền, mua giúp cho chúng tôi lợi lộc phần hơn.

TỪ NAY HẾT ỚM-ĐAU, XANH-XAO, GÂY-CÒM...

Vì thời Nam Á riêng sản xuất được Tháo Toàn Đại-Bồ-Đương Vẻ-Sinh Tiến-Tửu, Nam Phụ Lão Ấu uống thì không những đại bổ phế, thận, tâm, can, vị, khí, huyết, mật ruột, đại tiện tiện nhuận hoạt, ngoại miêng, ăn khỏe, chóng đói, ngủ yên, chóng mạnh khỏe, béo tốt, đồ gia phẩm thì mà nếu có rức đau, chóng mất, ngã nước, sốt rét, hao nhiệt, nóng lòng, táo kết, kiết lý, ợ chua, đau bụng, phòng tích, đi rứa, đau gan, bại thận, ho, đờm, siêu, lao lực lao tâm, khai huyết, đau mắt, đau răng, tràng nhạc, mã đao, ung sào, lở loét, thương gân, đau mình, rức xương, đờn tiếp, lệ đại, đau bà tiền sản, hậu sản, kinh không đều, tích kinh, huyết hư, muốn con, ít sữa, động kinh, hữu sinh vô dưỡng, trẻ con cam sai, xanh, còm, lở loét, nóng, ho, hay quấy, vẩn vẩn... cũng mau khỏi lắm, vì tiến TỬU chế bằng các vị thuốc Gia truyền thượng hảo hạng, cực kỳ thần diệu đại bổ... lại pha vào rượu nho cốt lâu năm, rất quý, rất thơm ngon mà không say. Thệt có kim đồng tây chưa đau có, chứ chẳng nên làm với nhiều thứ rượu dở: người ốm uống thì bổ bệnh, thêm khỏe chửa, người khỏe uống thì hao nhiệt, bớt lo âu. Đã được các Ngài trong Quan-trương, trong Giáo giới... các nhà Sĩ, Nông, Công, Thương, các phu nhân mua dùng nhiều lắm, đều khen là uống làm dạ ấm bụng, ngủ yên giấc, không bằng một chai Tiến TỬU này. Năm đồng một chai lớn. Bán tại THUẬN LONG ĐẠI-BẢO-HƯỜNG 32, Rue Médicaments, Hanoi là một Hiệu Thuốc Lớn có Đại-Danb-Y và có đủ các môn thuốc Nam Gia truyền Kinh nghiệm cực kỳ thần diệu, Thanh được nhai là những môn thuốc lậu, giảo mai, thiên trụ, đi mộng tinh, ho, hen, khai huyết, sốt rét, ngã nước, phũ băng, bỏ naphien, kiết lý, đau bụng, đau mắt, đau răng, thối tai, ung sào, lở loét, hậu sản, huyết hư, kinh không đều, tích kinh, trẻ con cam sai, đau xương, tràng gió, bí táo tại tiện tiện, ợ chua, thời khí, trẻ con cam sai, đau ngực đau phổi, đau gan, đau dạ dày, bại, thận, kém khí huyết... Các Ngài ở Trung-Nam-Bắc Tam-Y, khi muốn mua Tiến TỬU, mua thuốc chữa các bệnh trên này đi về, hay là các bệnh khó khăn, kinh niên, không đau chửa nổi, không ai biết căn bệnh, theo lối giao ngân lãnh hóa hay muốn làm Đại lý, xin cứ vui thư về, quyết là sẽ được vừa ý đẹp lòng ngay. Đường bưu nên gửi tiền Bưu đường cho các bệnh nhân biết, để khỏi tiền mất tật mang. Đó là một công đức lớn vậy.

NGHĨA NƯỚC TÌNH NHÀ

TAM-LY TIỂU-THUYẾT

Tác-giả: Claude Farrère

Giảng - HẠ DỊCH - THUẬT

Thầy Mạnh-Tử có nói: 正人吾正
Ta chưa từng nghe 天下未正
rằng vậy mình mà chính 下也固曰
được người, huống là 者况己
chính mình mà chính 己而
được thiên hạ, 以正

Số 9

Bộ mặt hùng đó, người Anh nói tiếp:

... Phải, bạn thân. Chẳng tôi đã nhiều khi cùng nhau ra trận. Vì ông cũng biết chứ? bên phần của tôi ở nước Nhật này, bước tôi phải ra chốn chiến trường, và tôi đã từng phen đứng địa vị khách quan đi dự chiến tranh ở dưới tàu thiết giáp của hạm tước Dục-đ-ca.

Phan-thơ lấy làm lạ hỏi:

— Vậy à? đi dự trận trên một chiếc tàu thiết giáp Nhật! chính phủ Thén-hoàng cho phép ông à?
— Một cái phép đặc biệt chứ sao. Tôi vắng mệnh Anh-hoàng của tôi qua đây là đại phái của nước tôi, đại phái mà cũng một phái nữa, vì nào có công nhận nhận bộ đầu... nước Anh và nước Nhật đã liên

kết, sự liên kết đó, nó cho phép được nhiều chuyện... Và tôi cũng rất lấy làm thích: không có gì thú vị bằng cuộc chiến tranh này. Chính trận đánh đũa 10 Août ở Port-Arthur tôi cũng đứng trong cái lũy hộ-pháo ở dưới chiếc thuyền thiết giáp của hạm tước, mà xem cuộc chiến tranh. Vì thế mà — như tôi đã nói khi hồi — chúng tôi trở nên thân mật, bạn chiến tranh, cũng như anh em ruột, hai ngón tay trong bàn tay... ông rõ chứ?

Người quan võ Anh vừa nói vừa cười, rồi hạ giọng nói tiếp:

— Hạm tước lại cũng không vừa đâu khốn quá con chồn đen nữa kia! Phải, hạm tước muốn khêu mồi cho tôi nói mồi. Ở giữa biển quân Nga thật không sao bị quân Nhật nổi. Nhưng Nhật-bản giỏi về hải chiến, mà nào có phải hoàn thiện đâu! vì thế mà người Nhật muốn giao thiệp với hải quân của chúng tôi để học hỏi thêm; cũng vì thế mà người bạn của

chúng ta hôm nay là quan hải quân đại úy, hạm tước Dục-đ-ca, mới tìm cách lân la giao thiệp với tôi trước đây... Nhưng hạm tước không học gì được, ông còn nhớ cái câu cách ngôn của các ông người Pháp: « càng xảo quyet, lại càng xảo quyet hơn » không? Vậy người Nhật thật đã xảo quyet, nhưng tôi tưởng đây đúng cái vai « xảo quyet hơn ». Ông nghĩ coi: địa vị tôi buộc tôi như thế: tôi phải đứng địa vị trung lập, nào nước Anh với nước Nga có thù hằn chi đâu?... Mà thôi, xe kéo đến kia!

Hai tên xa phu thấy hai người ỉm, ra sát kéo xe không chạy lại. Người quan võ Anh hỏi:

— Ông Phan-thơ, ông về bên tàu nhà thương chánh phải không?

— Không! tôi không xuống chiếc da thuyền của Hoa-lai đầu, nghĩa là tôi chưa xuống đây giờ. Tôi nay tôi muốn ăn cơm riêng một mình, ăn theo kiểu Nhật, trong một cái lầu dầm...

— À! một lầu dầm, ăn cơm Nhật! có thể thì ông cứ đi về phía xóm bình khang, ông biết chứ!

Ông Phan-thơ vừa cười vừa chỉ cái đầu tóc bạc mà nói:

— Chớ ông không trông thấy cái đầu tuyết trắng của tôi sao?

— Tuyệt gì? Ông Phan-thơ này, ông vẫn là một người đương trai tráng. Chỉ những người đã biết đến cái sự nghiệp về vãng của ông mới có thể rõ rằng ông đã đến tuổi bốn tuần.

— Bốn tuần à? tuổi tôi đã đến năm mươi rồi! tôi không nói thêm đâu.

— Ông đừng nói, vì tôi không muốn tin đâu. Nhưng nếu ông không về bên tàu thì tôi xin cáo nhé! Nhưng ông có muốn tôi làm không ngôn dịch lại lệnh của ông cho tên phu xe không?

— Phải, được lắm, tôi cảm ơn ông lắm. Vậy thì ông sẽ bảo nó

rằng tôi muốn ăn cơm trong một cái tiệm, đoạn thì...

— Đoạn kéo ông đi đâu?

— Đoạn hãy kéo tôi đến một nơi gọi là... v. v.

Người quan võ Anh vâng lời dịch cho người phu xe nghe. Người này chăm chỉ nghe, thỉnh thoảng cái đầu nói « hê! » (tiếng « hê » là tiếng Nhật cũng như tiếng dạ của ta), lỏ ý hiểu.

— Tôi đã nói xong rồi, chắc là tên phu xe kia không làm đâu, nó sẽ kéo ông đến một quán trà để ông ăn cơm theo kiểu Nhật, rồi sẽ kéo ông đến cái xóm ông bảo đó. Xóm ấy ở quãng giữa sườn núi nghĩa địa... Và như tôi đã nói, thế nào ông cũng phải đi ngang qua cái xóm bình khang. Ở đấy Nhật, không đường nào tránh cho khỏi chạm đy. Vậy xin chào ông nhé! và mong rằng những cô mà phần đường sau hàng rào tre được làm cho ông đẹp mắt!...

(Ký sau sẽ tiếp)

